

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:n sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annettua lakia sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettua lakia.

Yksityisten työnantajien kansaneläkemaksu on porrastettu kolmeen maksuluokkaan riippuen poistojen ja palkkasumman määrästä. Yksityisten työnantajien alimman maksuluokan kansaneläkemaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,4 prosenttiyksiköllä vuoden 2000 heinäkuun alusta. Alennettu maksu olisi 2,00 prosenttia ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä.

Alennettua maksua perittäisiin sellaisilta yksityisiltä työnantajilta, joiden verotuksessa vahvistettujen vuotuisten poistojen määrä ei ylitä 300 000 markkaa tai joiden poistot ylittävät 300 000 markkaa, mutta poistojen

määrä on alle 10 prosenttia yrityksen maksamien palkkojen määrästä. Alennus koskisi myös alimmassa maksuluokassa valtion liikelaitoksia, joihin sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia.

Työnantajan kansaneläkemaksu maksetaan yhdessä työnantajan sairausvakuutusmaksun kanssa työnantajan sosiaaliturvamaksuna. Maksettavan työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruudesta on säädetty asetuksella. Jotta asetuksella säätäminen olisi uuden perustuslain voimaantulon jälkeen mahdollista, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi yksilöity ase-
tustenantovaltuus.

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työnantajan kansaneläkemaksu

Kansaneläkelain (347/1956) 3 §:n 2 momentin mukaan työnantajan kansaneläkemaksun suuruus on 4,25 prosenttia ennakonperinnän alaisen palkan määrästä. Liiketoimintaa harjoittavan työnantajan maksu on 4,75 prosenttia, jos käyttöomaisuuden hankintamenoista tehtyjen poistojen määrä on suurempi kuin 200 000 markkaa ja samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia maksettujen palkkojen määrästä. Maksu on kuitenkin 5,25 prosenttia palkoista, jos poistojen määrä on yli 200 000 markkaa ja samalla yli 30 prosenttia maksettujen palkkojen määrästä.

Työnantajan kansaneläkemaksun määrää on useina vuosina yksivuotisilla laeilla alennettu tai korotettu siitä, mitä kansaneläkelain 3 §:n 2 momentissa säädetään. Vuodesta 1982 yksityisiltä ja julkisen tahon työnantajilta on peritty eri suuruista kansaneläkemaksua. Poistorajaa on korotettu yksivuotisilla laeilla vuoden 1987 alusta 200 000 markasta 300 000 markkaan.

Vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain (1277/1999) 4 §:ssä säädetään vuoden 2000 kansaneläkemaksuista. Yksityisen työnantajan kansaneläkemaksu on poistojen ja maksettujen palkkojen määrästä riippuen 2,40, 4,00 tai 4,90 prosenttia ennakonpidätyksen alaisesta palkasta. Yksityisiin työnantajiin rinnastetaan myös valtion liikelaitoksista annetun lain (627/1987) mukaiset liikelaitokset. Kunnalta, kuntayhtymältä ja kunnalliselta liikelaitokselta, evankeliluterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntayhtymältä sekä ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta perittävä työnantajan kansaneläkemaksu on 3,15 prosenttia palkoista. Valtiolta ja sen laitokselta sekä Ahvenanmaan maakunnalta peritään vuonna 2000 kansaneläkemaksua 3,95 prosenttia palkoista.

Hallitusohjelman mukaan hallitus varautuu vaalikauden aikana 10 - 11 miljardin markan suuruisiin tulovero- ja sosiaalivakuutusmak-

superusteiden kevennyksiin. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä teki kesällä 1999 hallitusohjelmassa edellytetyn selvityksen työnantajamaksujen alentamis- ja porrastamisvaihtoehdoista. Työryhmä katsoi, että tarkoituksenmukaisin tapa toteuttaa työnantajamaksujen alennus olisi alentaa työnantajan kansaneläkemaksua nykyisen porrastuksen puitteissa. Yksityisten työnantajien kansaneläkemaksun alennus olisi työryhmän ehdotuksen mukaan kohdistettava alimpaan maksuluokkaan. Tällöin alennus painottuisi lähinnä työvoimavaltaiseen tuantoon ja pienituloiseen työvoimaan. Kansaneläkerahaston ylijäämäisyys osaltaan mahdollistaisi kansaneläkemaksun alentamisen. Sosiaalivakuutuksen rahoituksessa tulisi työryhmän mukaan pyrkiä vakuutusperiaatteen toteuttamiseen. Tätä tavoitetta tukisi työn tekemiseen liittymättömien työnantajamaksujen asteittainen poistaminen taloudellisten mahdollisuuksien puitteissa. Ansiotulovähennyksen korottamiseen liittyen työryhmä ehdotti alennettavaksi myös julkisen sektorin työnantajien kansaneläkemaksuja. (Työnantajamaksujen alentamista ja porrastamista selvittävän työryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 1999:11).

Hallitus esittää, että yksityisiltä työantajilta perittävää alinta työnantajan kansaneläkemaksua alennetaan 0,4 prosenttiyksiköllä vuoden 2000 heinäkuun alusta. Maksu aleni 2,40 prosentista 2,00 prosenttiin ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Alinta maksua peritään yksityisiltä työnantajilta, joiden verotuksessa vahvistettujen vuotuisten poistojen määrä ei ylitä 300 000 markkaa tai joiden poistot ylittävät 300 000 markkaa, mutta niiden osuus on alle 10 prosenttia yrityksen maksamien palkkojen määrästä. Alennus kohdistuisi siten lähinnä pieniin, työvoimavaltaisiin ja matalapalkkaisiin yrityksiin, joista merkittävä osa on alimmassa maksuluokassa.

Alennus koskisi myös alimmassa maksuluokassa valtion liikelaitoksia, joihin sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia. Yksityisten työantajien II ja III maksuluokassa perittäviin kansaneläkemaksuihin ei

ehdoteta muutoksia. Myöskään muilta työnantajilta perittäviä kansaneläkemaksuja ei muutettaisi.

Alennus toteutettaisiin muuttamalla vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:ää. Laki on voimassa vuoden 2000 loppuun.

Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Työnantaja ei maksa työnantajan kansaneläkemaksua ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 1 §:ssä tarkoitettua työnantajan sairausvakuutusmaksua erillisinä maksuina vaan yhtenä työnantajan sosiaaliturvamaksuna. Työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruudesta on säädetty vuosittain työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun asetuksen (940/1978) 1 §:ssä sen jälkeen, kun ensin on erikseen lailla vahvistettu työnantajan kansaneläkemaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudet. Asetuksella säätäminen on tapahtunut työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 19 §:ssä olevan yleisen, lain täytäntöönpanoa koskevan asetuksenantovaltuuden perusteella.

Uuden perustuslain tultua voimaan 1 päivän maaliskuuta 2000 edellytetään, että asetuksen antamisen tulee perustua laissa olevaan yksilöityyn valtuuteen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 16 §:n 1 momenttiin otetaan yksilöity valtuus, joka oikeuttaa säätämään työnantajan sosiaaliturvamaksusta valtioneuvoston asetuksella. Asetus annetaan sen jälkeen, kun ensin on lailla vahvistettu työnantajan kansaneläkemaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudet. Lisäksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että asetus, jolla säädetään kertyvien työnantajan sosiaaliturvamaksujen jakautumasta, annetaan valtioneuvoston asetuksena.

2. Esityksen vaikutukset

Yksityisiltä työnantajilta alimmassa maksuluokassa perittävän kansaneläkemaksun alentaminen 0,4 prosenttiyksiköllä pienentäisi Kansaneläkelaitoksen kansaneläkerahastoon kertyviä maksutuottoja vuositasolla

noin 500 miljoonalla markalla. Alennus ehdotetaan toteutettavaksi vuoden 2000 heinäkuun alusta. Maksujen tilityksen kuukauden viiveen vuoksi alennettuja maksuja kertyisi Kansaneläkelaitokselle vuonna 2000 viideltä kuukaudelta. Kansaneläkelaitoksen kansaneläkerahaston maksutuotot pienenisivät vuonna 2000 noin 210 miljoonalla markalla. Kansaneläkerahastosta sairausvakuutusrahastoon siirrettävissä olevat varat pienenisivät vastaavalla määrällä. Tästä aiheutuva sairausvakuutusrahaston vajuus katettaisiin loppuvuoden 2000 aikana lisäämällä valtion sairausvakuutusrahastoon suorittaman takuusuorituksen määrää yhteensä 210 miljoonalla markalla.

Alennus pienentäisi erityisesti pienten ja työvoimavaltaiten yritysten työvoimakuluja. Myös matalapalkkayrityksistä suuri osa kuuluu alimpaan maksuluokkaan. Alennus tulisi kohdistumaan suureen osaan niin sanotuista PK-yrityksistä.

Alimmassa ja ylimmässä maksuluokassa perittävän kansaneläkemaksun ero kasvaisi ehdotuksen johdosta 2,9 prosenttiyksikköön. Kansaneläkemaksun porrastuksen tuotoksi arvioidaan vuonna 2000 noin 1,7 miljardia markkaa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriötä, Kansaneläkelaitosta ja Verohallitusta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivästä heinäkuuta 2000. Alennettu maksu koskisi 1 päivästä heinäkuuta 2000 alkaen maksettavia palkkoja.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat la-
kiehdotukset:

1.

Laki

vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun lain (1277/1999) 4 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

4 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Sen estämättä, mitä kansaneläkelaisissa (347/1956) säädetään työnantajan kansaneläkemaksun määrästä ja perusteesta, työntekijälle vuoden 2000 aikana suoritettuna ennakonpidätyksen alaisen palkan ja tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksetun osan yhteismäärästä peritään työnantajan kansaneläkemaksua. Ulkomaantyötulon rahana maksettavaan osaan ei kuitenkaan lueta työnantajan maksamia työstä johtuvien kustannusten korvauksia siltä

osin kuin ne ovat tuloverolain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan verovapaita. Maksun suuruus on:

- 1) yksityiseltä työnantajalta ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettua valtion liikelaitokselta:
 - a) 2,00 prosenttia;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/1963) 16 §, sellaisena kuin se on laeissa 613/1978 ja 1278/1999, seuraavasti:

16 §

Valtioneuvoston asetuksella säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksusta sen jälkeen, kun työnantajan kansaneläkemaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudet on lailla vahvistettu.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös siitä, paljonko maksetuista työnantajan

sosiaaliturvamaksuista on katsottava olevan työnantajan kansaneläkemaksua ja työnantajan sairausvakuutusmaksua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Laki

vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun lain (1277/1999) 4 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Sen estämättä, mitä kansaneläkelaisissa (347/1956) säädetään työnantajan kansaneläkemaksun määrästä ja perusteesta, työntekijälle vuoden 2000 aikana suoritetun ennakonpidätyksen alaisen palkan ja tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksetun osan yhteismäärästä peritään työnantajan kansaneläkemaksua. Ulkomaantyötulon rahana maksettavaan osaan ei kuitenkaan lueta työnantajan maksamia työstä johtuvien kustannusten korvauksia siltä osin kuin ne ovat tuloverolain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan verovapaita. Maksun suuruus on:

1) yksityiseltä työnantajalta ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettulta valtion liikelaitokselta:

a) 2,40 prosenttia;

Ehdotus

4 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Sen estämättä, mitä kansaneläkelaisissa (347/1956) säädetään työnantajan kansaneläkemaksun määrästä ja perusteesta, työntekijälle vuoden 2000 aikana suoritetun ennakonpidätyksen alaisen palkan ja tuloverolain 77 §:ssä tarkoitettua ulkomaantyötulosta rahana maksetun osan yhteismäärästä peritään työnantajan kansaneläkemaksua. Ulkomaantyötulon rahana maksettavaan osaan ei kuitenkaan lueta työnantajan maksamia työstä johtuvien kustannusten korvauksia siltä osin kuin ne ovat tuloverolain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan verovapaita. Maksun suuruus on:

1) yksityiseltä työnantajalta ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitettulta valtion liikelaitokselta:

a) 2,00 prosenttia;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/1963) 16 §, sellaisena kuin se on laeissa 613/1978 ja 1278/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

(1 mom. kumottu)

Asetuksella annetaan säännökset siitä, paljonko maksetuista työnantajan sosiaaliturvamaksuista on katsottava olevan työnantajan kansaneläkemaksua ja työnantajan sairausvakuutusmaksua.

Ehdotus

16 §

Valtioneuvoston asetuksella säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksusta sen jälkeen, kun työnantajan kansaneläkemaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudet on lailla vahvistettu.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös siitä, paljonko maksetuista työnantajan sosiaaliturvamaksuista on katsottava olevan työnantajan kansaneläkemaksua ja työnantajan sairausvakuutusmaksua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

